

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันวิถีโลกได้ถูกปรับเปลี่ยนตามสภาพกาลเวลาด้วยความรู้และนวัตกรรมเทคโนโลยีอันทันสมัยที่เป็นตัวขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งสังคมโลกได้เกิดการแข่งขันมากขึ้นพร้อมสิ่งท้าทายใหม่ในด้านต่าง ๆ รอบตัวเรา การที่จะดำเนินชีวิตของมนุษย์ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ตามวิถีโลกทันสมัยก็ถูกปรับเปลี่ยนไป คนรุ่นใหม่จำเป็นที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนการเรียนรู้เพื่อการดำรงชีวิต (พันธิการ์ วัฒนกุล และสุรศักดิ์ มั่งสิงห์, 2557 : 85) การเปลี่ยนแปลงของวิถีโลกได้ส่งผลกระทบต่อทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการเมืองของทุกประเทศ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อทุกชาติ ทุกประเทศ รวมทั้งก่อให้เกิดผลกระทบต่อการศึกษาของไทยในอนาคต ดังนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2555 : 24) ถือได้ว่าเป็นกฎหมายแม่บทที่เป็นเสมือนธรรมนูญการศึกษาของประเทศ กล่าวคือ กำหนดการจัดโครงสร้างการบริหารการศึกษา ยึดหลักความเป็นเอกภาพเชิงนโยบายมีความหลากหลายในการนำไปปฏิบัติ เน้นระบบการกระจายอำนาจในการบริหาร และยึดหลักการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นด้านการบริหาร บุคลากร เน้นหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและการพัฒนาครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

สถานศึกษาในฐานะที่เป็นระบบเปิดย่อมได้รับผลกระทบทั้งภายในและภายนอก จึงต้องมีการวางแผนการดำเนินการต่าง ๆ ที่จะลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง และสนับสนุนให้เกิดการปรับตัวและการยอมรับ พร้อมทั้งสร้างศักยภาพใหม่ ๆ เพื่อรองรับให้การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างเป็นผลตามเป้าหมายที่วางไว้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2551 : 13) ดังที่ ปันธรส มาลากุล ณ อยุธยา (2552 : 3) กล่าวว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลง (Management of Change) คือ การจัดการกับกลไกส่วนประกอบต่าง ๆ ขององค์การให้สามารถเรียนรู้ปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกในองค์การ เพื่อให้องค์การได้รับผลดี และลดผลกระทบในทางที่ไม่ดีของการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะช่วยให้องค์การดำเนินงานไปได้อย่างต่อเนื่อง รวดเร็ว สามารถอยู่รอดและเจริญก้าวหน้าไปได้ การเปลี่ยนแปลง

มีอยู่ทุกแห่งหนและเป็นความจำเป็น ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงขนาดใหญ่หรือขนาดเล็ก มีวรรณกรรมมากมายที่กล่าวถึงองค์การที่ต้องการความอยู่รอดและประสบความสำเร็จในโลกสมัยใหม่ คอทเตอร์ (Kotter, 1996 : 218) ชี้ให้เห็นว่าสิ่งสำคัญที่สุดของการเปลี่ยนแปลง คือ การทำให้การเปลี่ยนแปลงเป็นไปตามกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วย การตรวจสอบแผน และการกำหนดกระบวนการที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างชัดเจนในทิศทางที่ต้องการและระดับที่เหมาะสม การเปลี่ยนแปลงนี้ไม่เฉพาะองค์การขนาดใหญ่เท่านั้นที่จะประสบความสำเร็จ องค์การที่เกิดขึ้นใหม่ก็ต้องการการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน โดยการปรับตัวในด้านต่าง ๆ ทั้งโครงสร้างกระบวนการดำเนินงาน เทคโนโลยีหรือบุคลากร กระบวนการเปลี่ยนแปลงองค์การ มีการนำเทคนิคด้านพฤติกรรมศาสตร์ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาใช้ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กรและกำหนดทิศทางที่ต้องการการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นแต่เฉพาะองค์การที่มีขนาดใหญ่ หรือมีอายุยาวนานเท่านั้น หากแต่องค์กรใหม่ก็ต้องมีการเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกันโดยการปรับตัวในด้านต่าง ๆ ทั้งโครงสร้างการดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือบุคลากรในองค์กร เพื่อให้องค์กรเจริญเติบโต และพบกับสิ่งใหม่ ๆ ด้วย การแสวงหาโอกาสในการอยู่รอดและเติบโตอย่างมั่นคงในอนาคต (ณัฐพันธุ์ เจริญนันทน์, 2551 : 32-34) จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องหาแนวทางการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น นับได้ว่าเป็นสิ่งที่ท้าทายผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่เป็นอย่างยิ่งในการค้นหากลยุทธ์วิธีการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง หากผู้บริหารยังคงใช้วิธีการบริหารแบบเดิมที่ใช้ในศตวรรษที่ 20 กล่าวได้ว่าไม่เพียงพอต่อการบริหารองค์การในยุคปัจจุบัน ทำให้้องค์การต้องการรูปแบบของความเป็นผู้นำใหม่ในการจัดการหรือการบริหาร เกี่ยวข้องกับการรับมือกับความซับซ้อนในการบริหารองค์การ

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 20 เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกในช่วงศตวรรษที่ผ่านมา ร่วมกันเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่บ่งบอกถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุง พัฒนาการศึกษากันอีกครั้งหนึ่ง การขยายตัวอย่างกว้างขวางของสื่อและเทคโนโลยีขั้นสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สื่อคอมพิวเตอร์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในวิถีชีวิตของมนุษย์ทั่วโลก ส่งผลให้ชีวิตมนุษย์เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดเจน ทั้งทางบวกและทางลบ เด็ก เยาวชน และพลเมืองของประเทศในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีชีวิตอยู่ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว การดำรงชีวิตอยู่ในสภาพการณ์เช่นนี้ การใช้ชุดความรู้เดิมที่เคยได้เรียนรู้มา คงไม่เพียงพอต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี จำเป็นต้องมีชุดความรู้ใหม่ที่มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในศตวรรษที่ 21 เพื่อใช้พัฒนาผู้เรียนให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพและมีความสุข ดังทัศนะของศาสตราจารย์ นายแพทย์วิจารณ์ พานิช ที่กล่าวว่า “...การเรียนรู้สมัยใหม่ มีเป้าหมายที่เด็กได้ทักษะที่ซับซ้อนชุดหนึ่งเพื่อให้เขาไปมีชีวิต อยู่ในโลกที่ต่อไปจะ

เปลี่ยนไปอย่างไรไม่รู้ นี่คือโลกที่ไม่ชัดเจน ไม่แน่นอน ต่อไปข้างหน้าเราก็เดาไม่ออก แต่ลูกศิษย์เราต้องไปมีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงและไม่แน่นอน เพราะฉะนั้นเขาต้องมีทักษะที่ซับซ้อนชุดหนึ่ง เราต้องช่วยลูกศิษย์เราให้ได้สิ่งเหล่านี้...” (วิจารณ์ พานิช, 2556 : 12-13)

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ไม่จำเป็นที่จะต้องเกิดจากห้องเรียนเพียงอย่างเดียวแต่อาจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองจากธรรมชาติ ครอบครัว สังคม และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้ย่อมเป็นไปได้ ความหมายของการเรียนรู้้นั้นเป็นกระบวนการที่ได้มาจากประสบการณ์ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งโดยเฉพาะ หรือการมีวุฒิภาวะหรือโดยสัญชาตญาณเพื่อเข้ากับสภาพแวดล้อมตามสถานการณ์ต่าง ๆ จนสามารถบรรลุถึงเป้าหมายตามที่แต่ละบุคคลได้ตั้งเอาไว้ เมื่อบุคคลเกิดการเรียนรู้จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 3 ด้าน (Klein & Stephen, 1991 : 63) ดังนี้ 1) การเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความเข้าใจและความคิด (Cognitive Domain) หมายถึง การเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระใหม่ ซึ่งจะส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้มากขึ้นเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสมอง 2) การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ทศนคติ ค่านิยม (Affective Domain) หมายถึง เมื่อบุคคลได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ก็สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึทางด้านจิตใจ ความเชื่อ และความสนใจ 3) ความเปลี่ยนแปลงทางด้านความชำนาญ (Psychomotor Domain) หมายถึง การที่บุคคลได้เกิดการเรียนรู้ทั้งในด้านความคิด ความเข้าใจและเกิดความรู้สึ นึกคิด ค่านิยม ความสนใจด้วยแล้วได้นำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติ จึงทำให้เกิดความชำนาญมากขึ้น

การเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง เนื่องด้วยองค์ประกอบทั้งหมดในโมเดลหรือตัวแบบได้ผ่านการนิยามการพัฒนาและตรวจสอบอย่างถี่ถ้วนจากผู้เชี่ยวชาญชั้นนำ นักวิชาการศึกษา ผู้ปกครอง และสมาชิกของชุมชน (วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอชิป จิตตฤกษ์, 2554 : 42) ได้แก่ Model of 21st Century Outcome and Support Systems ซึ่งประกอบด้วย 1) ความรู้ในวิชาหลักและเนื้อหาประเด็นที่สำคัญ สำหรับศตวรรษที่ 21 (Core Subjects and 21st Century Themes) ได้แก่ ภาษาแม่ และภาษาโลก คณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศิลปะ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมืองและการปกครอง เนื้อหาสำหรับศตวรรษที่ 21 เนื้อหาในสาขาใหม่ ๆ ที่สำคัญต่อความสำเร็จในที่ทำงานและชุมชนแต่ไม่ได้เน้นในโรงเรียนทุกวันนี้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับโลก (Global Awareness) ความรู้เกี่ยวกับการเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economics, Business and Entrepreneurial Literacy) ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองที่ดี (Civic Literacy) ความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) และความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Literacy) 2) ทักษะการเรียนรู้

และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ซึ่งครอบคลุมไปถึงการคิดแบบสร้างสรรค์ การทำงานอย่างสร้างสรรค์ ร่วมกับผู้อื่น และการนำความคิดนั้นไปใช้อย่างสร้างสรรค์ การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) หมายความว่ารวมถึง การคิดอย่างมีเหตุผล การคิดเชิงระบบ การคิดตัดสินใจและการแก้ปัญหา การสื่อสารและความร่วมมือ (Communication and Collaboration) ซึ่งเน้นการสื่อสารโดยใช้สื่อรูปแบบต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพ ชัดเจนและการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ 3) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี (Information Media and Technology Skills) ซึ่งในศตวรรษที่ 21 นี้ นับได้ว่ามีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมาก ดังนั้นผู้เรียนจึงควรมีทักษะต่อไปนี้คือ การรู้เท่าทันสารสนเทศ การรู้เท่าทันสื่อ และการรู้เท่าทันเทคโนโลยีสารสนเทศ 4) ทักษะชีวิตและการทำงาน (Life and career Skills) ในการดำรงชีวิตและในการทำงานนั้นไม่เพียงต้องการคนที่มีความรู้ ความสามารถในการเนื้อหาความรู้ หรือทักษะการคิดเท่านั้น หากแต่ยังต้องการ ผู้ที่สามารถทำงานในบริบทที่มีความซับซ้อนมากขึ้นอีกด้วย ทักษะที่จำเป็นได้แก่ ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว (Flexibility and Adaptability) ความคิดริเริ่มและการชี้นำตนเอง (Initiative and Self Direction) ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม (Social and Cross-cultural Skills) การเพิ่มผลผลิตและความรู้รับผิดชอบ (Productivity and Accountability) และความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ (Leadership and Responsibility)

ทักษะที่กล่าวมาข้างต้น กล่าวได้ว่า เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากทักษะมีลักษณะเป็นกระบวนการหรือวิธีการที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การทำงาน การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และการตัดสินใจกระทำใด ๆ การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สามารถดำเนินได้โดยการบูรณาการทักษะดังกล่าวในการเรียนรู้เนื้อหาวิชาการและการพัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ รวมไปถึงการสอนทักษะโดยตรงที่เป็นอิสระจากเนื้อหาวิชา (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน, 2557 : 9) ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่ท้าทายต่อผู้บริหาร โรงเรียนที่ต้องมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาเกิดทักษะเหล่านี้กับผู้เรียน ดังที่ วิโรจน์ สารรัตนะ (2544 : 11) กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นตัวจักรสำคัญและเป็นผู้ริเริ่มให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในโรงเรียน ดังนั้นบทบาทของผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงมีความสำคัญในการกำหนดจุดหมาย และนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง คอตเตอร์ (Kotter, 1996 : 231) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องดำเนินการเป็นกระบวนการและทำตามขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงนั้นจึงจะประสบผลสำเร็จซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเคิร์ท เลวิน (Lewin, 1951 : 21)

ที่กล่าวว่า นอกจากผู้บริหารจะต้องทำความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงแล้วยังต้องสามารถบริหารการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมให้ได้ด้วย

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยมีความคิดว่าการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงสนใจที่จะศึกษาว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาด้านใดบ้างที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการแก้ไข ปรับปรุง ส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้เกิดสัมฤทธิ์ผลต่อผู้เรียนในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ต่อไป

คำถามการวิจัย

1. การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 อยู่ในระดับใด
2. ระดับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 อยู่ในระดับใด
3. การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาด้านใดบ้างที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2
3. เพื่อศึกษาการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระดับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 126 โรงเรียน จำนวน 1,041 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 285 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาของ เคิร์ท เลวิน (Lewin, 1951) 3 ขั้นตอน ได้แก่

2.1.1 ขั้นการละลายพฤติกรรม (Unfreezing stage)

2.1.2 ขั้นการเปลี่ยนแปลง (Moving stage)

2.1.3 ขั้นคงสภาพพฤติกรรมใหม่ (Refreezing stage)

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

2.2.1 ความรู้ในวิชาหลักและเนื้อหาประเด็นที่สำคัญ สำหรับศตวรรษที่ 21 (Core Subjects and 21st Century Themes)

2.2.2 ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skill)

2.2.3 ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Information, Media and Technology Skill)

2.2.4 ทักษะชีวิตและการทำงาน (Life and Career Skills)

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การวางแผน ดำเนินการปรับเปลี่ยนระบบการบริหารองค์กร โดยการประยุกต์ใช้เทคนิควิธีต่าง ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพขององค์กรให้เหมาะสมกับสถานการณ์ภายในและภายนอก ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการละลายพฤติกรรม 2) ขั้นการเปลี่ยนแปลง และ 3) ขั้นคงสภาพพฤติกรรมใหม่

1. **ขั้นการละลายพฤติกรรม** หมายถึง การอธิบายถึงความจำเป็นของการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทศนคติ ความเชื่อดั้งเดิมที่เคยปฏิบัติกันมา การลดอุปสรรคที่จะต่อต้านการเปลี่ยนแปลง การสร้างแรงจูงใจ และความพร้อมในการเปลี่ยนแปลง

2. **ขั้นการเปลี่ยนแปลง** หมายถึง เป็นกระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคลากรในองค์กรให้เป็นไปตามนโยบายหรือเป้าหมาย โดยผ่านวิธีการต่าง ๆ เช่น การสอนงาน การพัฒนา / ฝึกอบรม การสาธิต การวิจัย ฯลฯ

3. **ขั้นคงสภาพพฤติกรรมใหม่** หมายถึง การพยายามให้พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงดำเนินต่อไปเรื่อย ๆ โดยการจัดทำเป็นระบบมาตรฐานและกระตุ้นจูงใจให้บุคคลปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หมายถึง กระบวนการ เทคนิควิธีของครูผู้สอนที่ทำให้ นักเรียนเกิดความรู้ ทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตการเรียนรู้ และการทำงานในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสาร ส่งผลให้เกิด กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคม ทำให้วิถีการดำรงชีวิตเปลี่ยนไป ประกอบด้วย 1) ความรู้ในวิชาหลักและเนื้อหาประเด็นที่สำคัญสำหรับศตวรรษที่ 21 2) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม 3) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี และ 4) ทักษะชีวิตและการทำงาน

1. **ความรู้ในวิชาหลักและเนื้อหาประเด็นที่สำคัญ สำหรับศตวรรษที่ 21** หมายถึง กระบวนการ เทคนิควิธีของครูผู้สอนที่นำมาจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับโลก ภาษาแม่ และภาษาโลก โดยมีการจัดการเรียนรู้โดยมีการกำหนดเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้และส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ที่เรียนไปเชื่อมโยงกับวิชาอื่นได้

2. **ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม** หมายถึง กระบวนการ เทคนิควิธีของครูผู้สอนที่ทำให้นักเรียนคิดนอกกรอบ คิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่จากกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาการคิดวิเคราะห์ คิดเชิงวิพากษ์และเลือกใช้ข้อมูลในการแก้ปัญหาและตัดสินใจลงข้อสรุปในการแก้ปัญหาได้เหมาะสม

3. **ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี** หมายถึง กระบวนการ เทคนิควิธีของครูผู้สอนที่ทำให้นักเรียนเลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้สื่อเทคโนโลยีประกอบการนำเสนอ ด้วยวิธีการหลากหลายรูปแบบและใช้ประโยชน์จากสารสนเทศต่าง ๆ ได้เหมาะสมกับวัย

4. **ทักษะชีวิตและการทำงาน** หมายถึง กระบวนการ เทคนิควิธี ของครูผู้สอนที่ทำให้ นักเรียนเกิดความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ความคิดริเริ่มและการขึ้นนำตนเอง มีทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม การเพิ่มผลผลิตและความรู้รับผิดชอบ และความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือครูรักษาการตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2559

ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ในปีการศึกษา 2559

สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

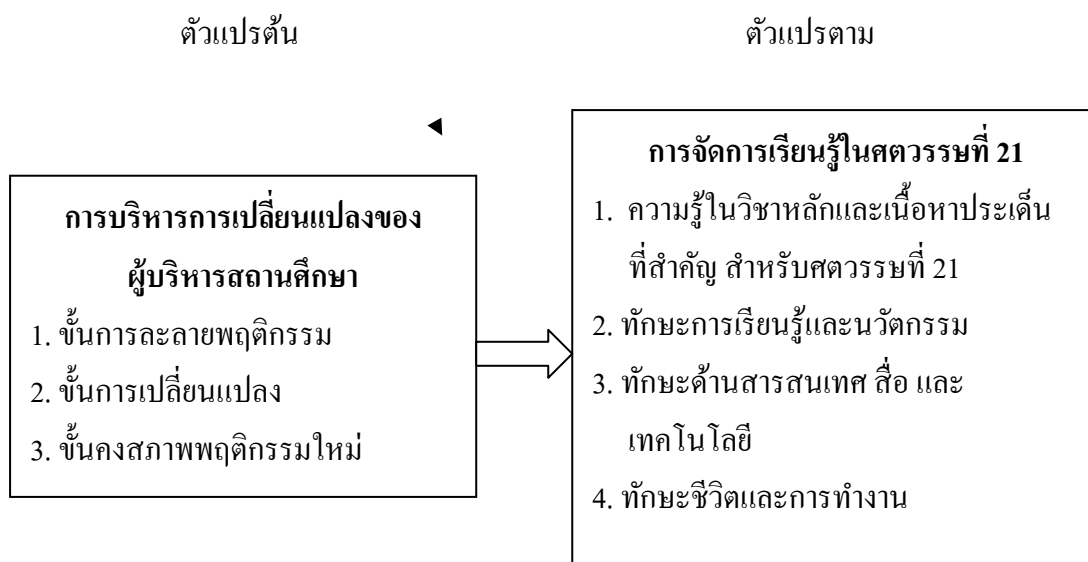
กรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังนี้

ตัวแปรต้น การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาผู้วิจัยได้นำแนวคิด ขั้นตอนการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ของเคิร์ท เลวิน (Lewin, 1951) ที่ได้ศึกษาและสร้างกรอบแนวคิด Lewin's Change Model โดยมีวิวัฒนาการมาจาก "Force Field Analysis Model" ที่ใช้หลักการดุลยภาพ (Equilibrium Principle) อธิบายถึงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง (Change) ที่จะเกิดการผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลง เรียกว่า แรงขับ (Driving Force) ในขณะเดียวกันการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงก็จะมีแรงขับในทิศทางตรงกันข้าม (Resistance Force) โดยมีหลักการ ดังนี้ 1) เมื่อแรงขับเท่ากับแรงต้าน จะเกิดภาวะสมดุล 2) เมื่อแรงขับมากกว่าแรงต้าน เกิดการเปลี่ยนแปลง และ 3) เมื่อแรงขับน้อยกว่าแรงต้านย่อมเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ไม่พึงปรารถนา (Unplanned Change) เคิร์ท เลวิน แบ่งขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงเป็น 3 ขั้นตอน

ได้แก่ ขั้นการละลายพฤติกรรม (Unfreezing stage) ขั้นการเปลี่ยนแปลง (Moving stage) ขั้นคงสภาพพฤติกรรมใหม่ (Refreezing stage)

ตัวแปรตาม การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จากแนวคิดเชิงมโนทัศน์แห่งศตวรรษที่ 21 ของภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills) มีชื่อย่อว่า เครือข่าย P21 ที่ได้เห็นสำคัญของทักษะที่มีความจำเป็นในการดำรงชีวิต การเรียนรู้ และการทำงานในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสาร ส่งผลให้เกิดกระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคม ทำให้วิถีการดำรงชีวิตเปลี่ยนไป ประกอบด้วย 1) ความรู้ในวิชาหลักและเนื้อหาประเด็นที่สำคัญสำหรับศตวรรษที่ 21 (Core Subjects and 21st Century Themes) 2) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skill) 3) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Information, Media and Technology Skill) และ 4) ทักษะชีวิตและการทำงาน (Life and Career Skills)

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำมาประมวลเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยไปพัฒนา ปรับปรุงการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
2. ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดแนวนโยบาย ทิศทางการพัฒนา และการจัดแผนปฏิบัติการที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนากระบวนการการบริหารการเปลี่ยนแปลง และการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้มีประสิทธิภาพ